

oderamen.
iep ditmaal
et de Synode
zelfs verwon-
naar weken te
omtrent de
ste gevoelens,
treerden zich

, die gelukkig
en gevecht is
die in onze
tereigenschap-
let. Rijzig en
n gelaat, iets
zijn stem, in
daarbij uitge-
figd met een
oor de Gere-
siernaad voor

ijne van zijn
dadelijk sterk
Toen de Sy-
st verscheiden
eden een psy-
ld de Praeses
psychisch ster-
werd gegeven
ig, maar ook
Die toespraak
ven. Wanneer
Fernhout de
mogelijk mis-
de innerlijke
inst verzwakt,
loor den voor-
zijn stem den
ijn uitwerking
het hem had
zelf werd —
eze toespraak
de Zuiderkerk
stoffelijk over-
zij moest toch
k ter Synode

ramen zijn al
in, die tot as-
we reeds. De
r, hebben hun
Synodes reeds
die voor het
zijn, wel de
Synode. Als
heid ontslagen
hen pas. Maar
t gaarne voor
een half jaar
te ploeteren.
le métier.

stemming-
i zeer rustige-
n bijgewoond
lers over vaak
ms incidenten
den loon, nu
ezield te zijn.
ed zich te laten
fenken, dat uit
it: „Zet Heere
ged de denren
roorzichtigheid
niet te kort-
i uit wantrou-
Daarom is de
verdicht, niet
igename.
mining te zijn
door verschil
Synode. Neen,
it in het „Han-
e commissies,
de woorden
n aangenomen
i Dr de Moor
tas de veron-
bericht tot ons
doen met één
e de Liberale
tookt. En be-
ijn tegen Prof.
nog wel terug
e een protest-
chied, keerde
weer.
moge blijven

HEPP.

JS.

aandacht van
het voorzeker
e grondgebied
telling zouden

moeten blijken. Maar bij de beroepskeuze is het juist nu zulk een heel belangrijke tijd.

Dat heeft men van verschillende zijde begrepen. De Roomschen toonen op meer dan één wijze, wat ze kunnen, en wat ze willen.

Van harte wenschen wij hen geluk met de voltooiing van den eersten jaargang van hun beroepskeuze-blad: „Aanleg en beroep”. Daar zit aan dien kant toch maar heel wat ondernemingsgeest! En dat niet alleen; wat beschikt men daar over uitnemende krachten!

Niet echter het jubileum — al is het dan nog maar een „jubileumpje” — van dit Roomsche blad is thans de oorzaak van ons schrijven. Er is iets anders.

De zaak van de organisatie toch van onze beroepskeuze-commissies en beroepskeuzebureaux vraagt al meer onze aandacht. Niet alleen in onderwijskringen, ook, en misschien wel het allermeest heeft men er in de kringen van de sociale verenigingen veel belangstelling voor.

En dat is zoo heel goed te begrijpen.

Immers de vraag, hoe de arbeidstoestanden zijn; de kwestie van de verhouding van den geproduceerden arbeid tot de inspanning, die werd gevraagd en gegeven; ook — bij een verstandige beroepskeuze-leiding althans — de vraag van de beste mogelijkheden in de maatschappij, en dus de zaak van de voorkoming van werkeloosheid, is voor een goed deel een kwestie van de keuze van een beroep.

Geen wonder dan ook, dat de vraag naar de goede leiding bij de beroepskeuze de aandacht had van zeer velen, die leiding hebben te geven aan ons sociale leven.

De sinds eenige jaren bestaande „Christelijke psychologische centrale”, die, als ik me niet vergis, op ongeveer vijftigjarige leeftijd weer een levens-teeken heeft gegeven, — gelukkig, als het nu maar zoo verder gaat! — staat dan ook in onmiddellijk verband met onze sociale verenigingen.

En het is niet alleen deze vereniging, ook b.v. de commissie voor de beroepskeuze uit de Amsterdamse Christelijke Jeugdentrale houdt voortdurend voeling met de sociale verenigingen ter plaatse, waarbij er dan ook meer dan één is, die haar subsidie verleent.

Allemaal heel mooie dingen.

Maar daarmee is toch nog niet dat bereikt, wat we moeten hebben.

Immers het is nu zóó, dat de onderscheiden „commissies”, of hoe ge ze noemen wilt — de bureaux, de adviseurs, enzovoorts, — ieder op eigen wijze werken.

En geleidelijk neemt de beweging zulk een omvang aan, worden er hier en daar ook uit de publieke kas zulke sommen aan besteed, dat het de vraag is, of het geen tijd wordt, dat deze zaak wettelijk wordt geregeld.

En deze vraag is gedaan, en zij wordt onderzocht.

Nu spreekt het vanzelf, dat ons blad er niet in de eerste plaats is, om in zaken als deze advies te geven. Alleen, wanneer het gaat over dingen waaraan een principieele kant is, is er geen reden, dat we zouden zwijgen.

Daarom willen we dan ditmaal eenige dingen zeggen, zooals wij ze zien, om een volgend maal onze bevreemding te verklaren over een praecadvies, dat werd uitgebracht.

Bij de beroepskeuze gaat het in hoofdzaak om drie vragen.

De eerste vraag is, welke mogelijkheden de maatschappij op een gegeven moment biedt. De vraag van de kansen voor een bepaald beroep. Stel er zijn ieder jaar tweehonderd nieuwe gasfitters nodig, en er loopen er op 't oogenblik nog duizend rond zonder werk, terwijl er nog een andere duizend leerlingen in dat vak zijn, dan gevoelt ieder, dat het niet verstandig is zijn jongen voor gasfitter te doen bekwaamen. We mogen ook hier niet de houding aannemen van: „God zal wel zorgen”, wanneer ons op d'een of andere wijze middelen geboden worden, moeten we ook zelve zorgen, dat de kansen voor het leven zoo goed mogelijk staan.

Wanneer dan is uitgemaakt, dat de kansen voor een ander beroep veel gunstiger zijn, terwijl dat beroep, wat aanleg-eischen en opleidingseischen benevens salariering betreft, ongeveer gelijk staat met dat van gasfitter, dan spreekt het wel vanzelf, dat verstandige ouders hun jongen in de leer zullen doen voor dat andere vak.

Zoo is er dus in de eerste plaats de sociaal-oekonomische zijde van het vraagstuk. Deze kant eischt een constateeren van den toestand, eischt een inzicht in de mogelijkheden voor het leven. Om dit alles te constateeren is noodig een studie-commissie, die, b.v. door de regeering in overleg met de verschillende sociale organen en verenigingen benoemd, b.v. jaarlijks een staat kan opmaken van de kansen voor de onderscheiden beroepen. Men zou natuurlijk dat alles kunnen regelen op een wijze, waarbij ook lokale afwijkingen weer in het rapport werden opgenomen.

Dat is alzoo de eerste vereischte: een lichaam, dat de gegevens verschaft, die betrekking hebben op de sociaal-oekonomische zijde van het vraagstuk.

Dat hierbij een splitsing naar de onderscheiden richtingen zou noodig zijn, kan ik niet inzien. Een commissie, die de gegevens verzamelt, bestudeert en met haar advies doorgeeft aan de eigenlijke beroepskeuze-commissies, als bedoeld in het vervolg, zou m.i. hier uitnemend en zeker voldoende werk kunnen verrichten.

Nu komt de tweede schakel in den keten.

Dat zijn de commissies, die op de onderscheiden plaatsen de taak hebben, de ouders van voorlichting te dienen, een schakel te vormen tusschen patroon en werknemer, en al dat werk hebben te doen, dat op eenigerlei wijze nuttig kan zijn voor het doel: te zorgen, dat zooveel mogelijk de rechte man op de rechte plaats komt, in heel de maatschappij.

Dat hier commissies noodig zijn met een confessioneel karakter, zal m.i. moeilijk kunnen worden bestreden door wie zich op niet-neutraal of niet-positief-onverschillig standpunt stelt. Immers het contact met de ouders, het verstaan van de ouders, het hebben en het houden van het vertrouwen van de ouders, het houden van het verband met de sociale organisaties, en al dergelijke meer, zijn dingen van het grootste gewicht. Daarbij komt, dat op den duur alleen dergelijke commissies (die een beeld geven van de in de maatschappij bestaande richtingen en groepen, naar het schema van de sociale organisaties), zich bezig kunnen houden met de zorg voor de plaatsing van het jonge mensch in een milieu, waar althans eenigszins de geest van het gezin heerscht, — of (wil men het negatief, want daar zal men helaas wel vaak mee tevreden moeten zijn) — waar niet al te zeer een geest heerscht, die vijandig is aan dien van het gezin, waaruit het jonge mensch komt.

Zoo krijgen we dus bij de landelijke commissie, die haar sociaal-oekonomische adviezen geeft, onderscheiden plaatselijke commissies, die een bepaald confessioneel type vertoonen. Dat in kleinere plaatsen door deze commissies, speciaal voor meer technische dingen contact zou kunnen worden gezocht, spreekt wel vanzelf.

Dit te meer, waar de practijk dergelijke dingen regelt, en het niet noodig is in een schema allerlei bijzonderheden aan te geven.

Wordt dit schema gevolgd, dan ontbreekt er tenslotte nog ééne schakel, — de laatste in den keten.

Dat is de kwestie van de medisch-psychotechnische en de psychologisch-paedagogische keuring.

Meermalen toch zal zich het geval voordoen, dat een onderzoek naar den aanleg van het jonge mensch wordt vereischt, waarbij psychotechniek en/of paedagogiek hulpdiensten moeten verleenen.

Op het gemeentelijk beroepskeuze-bureau te Amsterdam werden in het laatste jaar 6000 jonge menschen gekeurd; en ongetwijfeld neemt het aantal der ouders, die uitdrukkelijk zulk een onderzoek begeeren, toe.

De vraag is natuurlijk nu, hoe men zich die technische keuring heeft te denken.

Men zou kunnen zeggen: laat er op eenige plaatsen in het land een bureau zijn, waar dit onderzoek geschiedt. Een volkomen neutraal bureau natuurlijk, — het betreft immers eenvoudig een onderzoek. Of een christen-dokter en een „neutrale” dat onderzoek leidt, maakt tenslotte niet veel verschil. Ergo: men neme nu in zijn schema op een vijftal bureaux b.v., die de medisch-technische en paedagogische adviezen geven. Theoretisch zou één bureau voor ons land voldoende zijn, wanneer niet de reiskosten en dergelijke de zaak van het onderzoek dan al te zeer zouden bemoeilijken. Daarom komen we tot een vijftal.

Tegen deze laatste oplossing nu heb ik groot bezwaar.

Zóó groot, dat ik voor mij liever van de zaak van de regeling der beroepskeuze-bureaux weinig of niets zag komen, dan dat ik zou moeten zien, dat onze christelijk-sociale actie haar toevlucht zou nemen tot een dergelijke wijze van inrichten van haar beroepskeuze-organisatie.

In een volgend artikel hoop ik een en ander nader duidelijk te maken.

Dan hoop ik in staat te zijn, tevens aan te toonen, waarom een praecadvies van het hoofdbestuur van „Patrimonium” niet geringe vrees bij mij heeft gewekt.

Wij moeten, waar mogelijk, ook onzen eigen „technischen dienst” hebben.

J. W.

WIJSBEGEERTE.

(Zielkunde).

Gewaarwordingen.

Uit hetgeen we in onze artikelen over Fechner en Wundt zeiden, is duidelijk geworden, dat we ook zelfs bij de experimenteële zielkunde allermint te doen hebben met een neutrale wetenschap. Ook hier is wel degelijk een wijsgeerig uitgangspunt, dat het doel en het doen van de grootmeesters dezer wetenschap beheerschte.

Dat neemt evenwel niet weg, dat er desondanks veel in hun werk is, dat we kunnen waardeeren

en gebruiken. En er is natuurlijk geen enkel bezwaar tegen, hun terminologie, zoolang daarachter geen principe is verborgen, over te nemen.

We willen dan ook pogen, in een aaneengesloten reeks opstelletjes, eenige mededeelingen van het terrein der experimenteële zielkunde te doen.

We beginnen daartoe te spreken over de gewaarwordingen.

Wanneer ik een wit blad papier zie, dan onderscheid ik de gewaarwording van het „wit” van alle andere gewaarwordingen. De gewaarwording van elke andere kleur dan wit, is voor mij een werkelijk andere gewaarwording, en elke andere prikkel uit de buitenwereld is anders dan de door het wit ontvangen gewaarwording. We spreken dan hier bij die gewaarwording, (als gewaarwording van de witte kleur) over de kwaliteit van de gewaarwording.

Nu is het mogelijk, dat het blad papier in het schemerdonker ligt. Dan zie ik nog wel het wit, maar het is bij lange na niet zoo intens-wit, als wanneer ik het blad vlak onder de lamp leg. Zoo is er dus bij dezelfde gewaarwordingskwaliteit mogelijk een verschillende intensiteit. Dat er dus in de tweede plaats gesproken wordt over de intensiteit van de gewaarwording zal duidelijk zijn.

En tenslotte is het ook nog mogelijk, dat het zien van de witte kleur mij aangenaam is of onaangenaam. Nu is wit een vrij neutrale kleur. Maar ieder begrijpt, dat er gewaarwordingen kunnen zijn, die hevig onaangenaam, en andere, die zeer aangenaam zijn. Bij de gewaarwording komt dus ook nog iets anders, iets, dat zaak is van ons gevoel in het algemeen, waarom men dan meestal spreekt, met een germanisme, van de(n) gevoelstoon van de gewaarwording.

Vroeger deelde men de gewaarwordingen naar hun kwaliteiten in vijf soorten, naar de vijf zintuigen. Men had dan gezicht-, gehoor-, reuk-, smaak- en tast-gewaarwordingen. Tegen deze verdeling is niet veel in te brengen, — alleen maar: in den laatsten tijd heeft men opgemerkt, dat niet alle gewaarwordingen onder deze indeeling vallen. Immers de zin voor koude en warmte, die onze huid bezit, de zin voor een bepaalden druk, dien we kunnen herkennen, vallen buiten de bovengenoemde, evenals de zin voor de smart. Daarom heeft men in de latere jaren veelal gesproken van den „huidzin”, en daarbij dan gedacht aan de onderscheiden gewaarwordingen, die we noemden, en dus onderverdeeld in: smart-gewaarwordingen, koude- en warmte-gewaarwordingen, en druk-gewaarwordingen.

Nu denke men niet, dat dat ongeveer hetzelfde is.

Het zou ons te ver voeren in dit blad, wanneer we zouden pogen uiteen te zetten, hoe men dat onderzoek heeft gedaan — daarvoor zouden we trouwens eigenlijk ook over illustraties moeten beschikken, — maar men heeft onderzocht, dat er groote verscheidenheid is in het aantal punten op de huid, dat een bepaalden indruk vermag weer te geven.

Wanneer men één vierkanten centimeter van de hand onderzoekt, vindt men dat er in dien vierkanten centimeter honderd-en-vijftig zelfstandige punten zijn, die een pijn-gewaarwording overbrengen kunnen. Er is dus schier geen plekje te vinden, dat niet een indruk, die ons pijn wil doen, ook als zoodanig aan ons verknapt.

Maar in dienzelfden vierkanten centimeter zijn slechts dertien puntjes te vinden, die een indruk van koude ons kunnen geven. Het is dus zeer wel mogelijk met een fijne punt, die zeer koud is, de huid van de hand aan te raken, zonder dat we nog koude gewaarworden; en dezelfde punt zal op het eene plekje van de huid ons koud „aanvoelen”, en op het andere plekje niet. Maar dan moet het koude puntje wel heel klein zijn.

Nog sterker geldt dat, wanneer het gaat over de gewaarwordingen van warmte.

Er zijn gemiddeld op den vierkanten centimeter in onze huid maar anderhalve punt, die ons de gewaarwording kunnen geven van warmte. Men zou zeggen, dat het dus zeer wel mogelijk is, zich te branden, zonder dat men er iets van merkt, wanneer het puntje, waaraan men zich brandt maar niet te groot is, en het op een juist warmte-zin-vrij plekje onze huid raakt. En inderdaad is dat theoretisch juist. Alleen maar, hier doet zich een merkwaardig verschijnsel voor. En wel dit: onze koude-punten beginnen te werken, zoodra ze in aanraking komen met een temperatuur van hooger dan 45 graden Celsius. Dan krijgen we een gevoel van koude. Dus dat is nog erger zal men zeggen. Ja, indien niet de practische wijsheid er was. De ondervinding leerde natuurlijk van kinds af den mensch, dat hij zich voor deze koude-indrukken ook heeft te wachten. Reden, waarom hij ook in dat geval schrikt, en oppast. En in de meeste gevallen zal zelfs subjectief een indruk van warmte, wil men, van hitte worden ontvangen, tengevolge van die typische koude-gewaarwording. Zoodat het gevaar van zich onwetend te branden toch weer niet zoo heel groot is.

Merkwaardig vele zijn de punten met welke we een druk kunnen waarnemen op den duim-bal van de hand.